

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **Mgr. A. K.**, zastoupený Mgr. Marcelem Moštěkem, advokátem se sídlem Renneská třída 393/12, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 1882/57, Jihlava, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) **P. P.**, II) **P. P.**, a III) **Ing. J. P.**, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č. j. 29 A 95/2020 - 189,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 4. 2021, č. j. 29 A 95/2020 - 189, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se vrací** soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Marcela Moštěka, advokáta.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 4. 2020, č. j. KUJI36609/2020 (dále jen „*rozhodnutí žalovaného*“), zamítl odvolání Ing. L. K. (dále jen „*původní žalobce*“) a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Velká Bíteš ze dne 9. 12. 2019, č. j. MÚVB/5232/16/VÝST/BAL. Posledně zmíněným rozhodnutím Městský úřad Velká Bíteš výrokem I. rozhodl o umístění souboru staveb „*Novostavba skladu nesených a tažených strojů*“ na pozemcích parc. č. XA, XB, XC, XD a XE, v obci Z., v katastrálním území Z., a výrokem II. vydal pro tentýž soubor staveb stavební povolení.

[2] Žalobu, podanou původním žalobcem proti rozhodnutí žalovaného, Krajský soud v Brně (dále jen „*krajský soud*“) rozsudkem ze dne 21. 4. 2021, č. j. 29 A 95/2020 - 189, zamítl.

[3] Následně Mgr. A. K. (dále jen „*nynější žalobce*“) proti rozsudku krajského soudu podal dne 26. 5. 2021 kasační stížnost. Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 2. 6. 2022, č. j. 3 As 157/2021 - 54, tuto kasační stížnost odmítl. Zjistil totiž, že žalobu podal dne 12. 6. 2020 prostřednictvím svého zástupce původní žalobce, který dne 11. 1. 2021 zemřel. Jelikož původní žalobce zemřel před vydáním a doručením napadeného rozsudku, a krajský soud (bez rozhodnutí o procesním nástupnictví) tento rozsudek doručil zástupci již zemřelého původního žalobce, nemohl rozsudek krajského soudu ve vztahu k původnímu žalobci nabýt právní moci. Původní žalobce, respektive nynější žalobce jako jeho potenciální procesní nástupce jej proto nemohl napadnout kasační stížností; kasační stížnost ze dne 26. 5. 2021 tak byla podána předčasně. Současně Nejvyšší správní soud konstatoval, že krajský soud je povinen v závislosti na výsledku dědického řízení rozhodnout podle § 107 odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „*o. s. ř.*“), ve spojení s § 64 soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“) o procesním nástupnictví, a poté rozsudek doručit procesnímu nástupci původního žalobce.

[4] Krajský soud následně usnesením ze dne 12. 9. 2022, č. j. 29 A 95/2020 - 252 (dále jen „*usnesení o procesním nástupnictví*“), rozhodl o procesním nástupnictví tak, že v řízení bude na straně žalobce pokračovat s Mgr. A. K., tj. nynějším žalobcem. Dne 30. 10. 2022 pak byl nyněšímu žalobci prostřednictvím jeho zástupce doručen rozsudek krajského soudu ze dne 21. 4. 2021, č. j. 29 A 95/2020 - 189. Nynější žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) proti tomuto rozsudku krajského soudu brojí kasační stížností ze dne 13. 11. 2022.

[5] Stěžovatel důvody kasační stížnosti podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Dle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil soulad stavebního záměru s územním plánem a splnění podmínek pro povolení výjimky dle § 169 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Dále stěžovatel namítá, že se krajský soud nevypořádal s částí žalobní argumentace. Kasační stížnost stěžovatel spojuje s návrhem na přiznání odkladného účinku.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí a na vyjádření k žalobě.

pokračování

[7] Osoba zúčastněná na řízení I) se ztotožňuje s napadeným rozsudkem a vyjadřuje se k jednotlivým tvrzením stěžovatele. Ostatní osoby zúčastněné na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřily.

[8] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Ve věci Nejvyšší správní soud rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[9] Nejprve Nejvyšší správní soud uvádí, že ohledně vymezení účastníků řízení vychází z usnesení o procesním nástupnictví, jež krajský soud vydal v souladu se závěry vyslovenými v již výše zmíněném usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 157/2021 - 54. Dle usnesení o procesním nástupnictví je procesním nástupcem původního žalobce Mgr. A. K. (nyní v postavení stěžovatele).

[10] Nejvyšší správní soud považuje za nutné uvést, že rozhodnutí krajského soudu přezkoumává v rozsahu kasačních námitek (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a z důvodů uvedených v kasační stížnosti (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Takto zákonem definovaná dispoziční zásada nicméně neplatí bez výjimek; povinností kasačního soudu je tak mimo jiné *ex officio* zohlednit i existenci případných dalších procesních vad, jež mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí, včetně vady nejtěžší, jíž je zmatečnost řízení. V daném případě se Nejvyšší správní soud musel zabývat především otázkou, zda pro meritorní rozhodnutí ve věci byly v řízení před krajským soudem splněny podmínky řízení.

[11] Podmínkami řízení se rozumí podmínky, za nichž může soud rozhodnout ve věci samé (§ 103 o. s. ř., ve spojení s § 64 s. ř. s.). Nedostatek některé podmínky nebo její zánik v průběhu řízení má procesní následky odvislé od toho, zda jde o nedostatek podmínky odstranitelný či neodstranitelný. Vždy však nedostatek některé z podmínek řízení způsobuje, že soud nesmí vydat meritorní rozhodnutí, dokud nedostatek není odstraněn. Soud je povinen zabývat se z úřední povinnosti tím, zda není dán nedostatek podmínek řízení nejen na začátku řízení, ale po celou dobu tohoto řízení (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2014, č. j. 5 Afs 95/2013 - 21; všechna zde citovaná judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

[12] Mezi podmínky řízení patří mimo jiné způsobilost být účastníkem řízení. Ztratí-li účastník po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení, a je-li možné s ohledem na povahu věci v řízení pokračovat, soud usnesením rozhodne, s kým bude v řízení pokračováno (§ 107 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s § 64 s. ř. s.). V řízení lze pokračovat až poté, co se usnesení o procesním nástupnictví stane pravomocným. V závislosti na povaze věci se mohou stát procesním nástupcem fyzické osoby, která zemřela, zpravidla její dědicové, respektive ti z nich, kteří podle výsledku dědického řízení převzali právo nebo povinnost, o něž v řízení jde (§ 107 odst. 2 o. s. ř.). Jestliže soud pokračuje v řízení, aniž by přihlédl k tomu, že žalobce ztratil způsobilost být účastníkem řízení a aniž by pravomocně rozhodl

o tom, s kým bude v řízení pokračováno, zatíží nepochybně svoje řízení vadou, která může mít vliv na zákonnost, přičemž je třeba zároveň posoudit, zda se jedná o vadu natolik závažnou, aby bylo možno řízení prohlásit za zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a napadený rozsudek kvůli tomu bez dalšího zrušit.

[13] Z obsahu spisu krajského soudu vyplývá, že původní žalobce zemřel dne 11. 1. 2021. Krajský soud si nebyl vědom jeho úmrtí a pokračoval proto v řízení, aniž by podle § 107 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s § 64 s. ř. s. rozhodl, s kým bude v řízení namísto zemřelého původního žalobce pokračováno. Dne 21. 4. 2021 krajský soud vydal napadený rozsudek, který byl dne 13. 5. 2021 doručen zástupci původního žalobce. O úmrtí původního žalobce se krajský soud dozvěděl až dne 19. 5. 2021 (viz sdělení zástupce původního žalobce na č. l. 196 spisu krajského soudu). Dne 26. 5. 2021 podal stěžovatel (dědic původního žalobce) proti napadenému rozsudku kasační stížnost, která byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro předčasnost usnesením č. j. 3 As 157/2021 - 54 (viz odstavec [3] výše). Krajský soud po ověření výsledku dědického řízení dne 12. 9. 2022 usnesením o procesním nástupnictví rozhodl o tom, že na straně žalobce bude v řízení pokračovat se stěžovatelem (tj. nynějším žalobcem); dne 30. 10. 2022 krajský soud zástupci stěžovatele doručil napadený rozsudek, který tak nabyl právní moci. Napadený rozsudek je tedy pravomocným rozhodnutím, proti němuž je kasační stížnost přípustná (§ 102 s. ř. s.).

[14] Při posuzování otázky zmatečnosti je třeba úvodem předeslat, že v průběhu řízení byly podmínky řízení splněny od podání žaloby až do úmrtí původního žalobce dne 11. 1. 2021, poté až do právní moci usnesení o procesním nástupnictví dne 22. 9. 2022 splněny nebyly, následně byl však nedostatek podmínek řízení odstraněn, a v době nabytí právní moci napadeného rozsudku dne 30. 10. 2022 byly opětovně splněny v plném rozsahu. Nejvyšší správní soud tak musel především vyložit § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť toto ustanovení jako jeden z důvodů pro zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu upravuje i zmatečnost řízení, jež spočívá právě v nedostatku podmínek řízení. Spornou otázkou se totiž může jevit, zda pro závěr o nedostatku podmínek řízení způsobujících jeho zmatečnost je rozhodující stav ke dni nabytí právní moci napadeného rozsudku či v okamžiku jeho vyhlášení. Při posouzení této otázky vyšel Nejvyšší správní soud ze své dosavadní judikatury, především z výše citovaného usnesení ze dne 12. 9. 2014, č. j. 5 Afs 95/2013 - 21, ale i z dalších rozhodnutí (viz rozsudky č. j. 9 As 265/2016 - 55, č. j. 6 As 140/2013 - 155, č. j. 7 As 317/2016 - 82 a č. j. 9 Afs 54/2022 - 38), a přihlédl rovněž k recentní judikatuře Nejvyššího soudu (např. usnesení ve věci sp. zn. 21 Cdo 187/2012). Ve shodě s právním názorem obsaženým v uvedených rozhodnutích pak dospěl k závěru, že řízení je zatíženo zmatečností již jen samotnou skutečností, že soud rozhodl ve věci v době, kdy původní žalobce ztratil způsobilost být účastníkem řízení, a tedy kdy nedostatek podmínek řízení existoval v době vyhlášení rozsudku. Pozdější odstranění nedostatku podmínek řízení a následné nabytí právní moci napadeného rozsudku již na tomto závěru nemohlo ničeho změnit.

[15] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal, že řízení před krajským soudem bylo zmatečné. K této vadě musel Nejvyšší správní soud

pokračování

přihlédnout z úřední povinnosti, proto se již nemohl věcně zabývat námitkami obsaženými v kasační stížnosti. Za této situace mu pak nezbylo, než napadený rozsudek zrušit, a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

[16] Krajský soud bude v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), v důsledku toho opětovně projedná žalobu v rozsahu uplatněných žalobních bodů (při respektování procesních práv nynějšího žalobce), a ve věci znovu rozhodne.

[17] V novém rozhodnutí ve věci rozhodne krajský soud též o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

[18] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o samotné kasační stížnosti bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po provedení všech nezbytných přípravných procesních úkonů. Za této situace by rozhodnutí o odkladném účinku bylo nadbytečné a neúčelné.

[19] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nerozhodoval, byly naplněny podmínky pro vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh ve výši 1 000 Kč (§ 10 odst. 1, věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Soudní poplatek bude stěžovateli vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marcela Moštěka, advokáta se sídlem Renneská třída 393/12, Brno.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 17. ledna 2023

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu